

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVIŠEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . K 84.—
za pol leta . K 42.—
za četrt leta . K 21.—
za 1 mesec . K 7.—
Za Ljubljano mesečno 7 K
Za inozemstvo mesečno K 12.—
Uredništvo in uprava:
Ropitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štev. 50

Državni urad agitira za socialdemokracijo.

Postopanje s koroškimi begunci — delavci.

Državni urad — »posredovalnica za delo« strankarsko izrablja koroško nesrečo! Sklicujoč se na § 19. tisk. zak. z dne 17. 12. 1862, št. 6. drž. zak. za 1863, zahtevam, da glede na notico v štev. 236 »Večernega lista« pod zaglavjem »Državni urad agitira za socialdemokracijo« sprejmete v svoj list v zakonitem roku na istem mestu, v isti obliki in v enakimi črkami sledeči uradni popravek: 1. Ni res, da državni urad agitira za socialdemokracijo, res pa je, da »Državna posredovalnica za delo« nikdar in v nobeni obliki ni vršila in ne vrši agitacije za katerokoli politično stranko. 2. Ni res, da se je dotičnima delavcema reklo, da gotovo takoj dobita delo, res pa je, da jima je poslujoči uradnik

na njuno vprašanje po službi iz kovinarske stroke rekel, da pri posredovalnici trenutno ni prostega nobenega takega mesta ter da istega sploh že dalje časa vsled velike brezposelnosti v kovinarskih strokah ni bilo na razpolago. 3. Ni res, da bi ju kdo vprašal za strankarsko mišljenje in kje da sta organizirana, res pa je, da ju pri posredovalnici ni vprašal po tem nihče in tudi sama nista povedala, kje sta organizirana. Tudi ni res, da ju je pri državni posredovalnici kdo pozval, naj se organizirata pri socialnih demokratih, res pa je, da se k temu v posredovalnici še nikdar ni nobenega pozivalo in se ga ne pozivlje. — Državna posredovalnica za delo. Osrednji urad v Ljubljani, dne 18. oktobra 1920. Šef: Erjavec.

Deputacija koroških Slovencev v Belgradu.

LDU Belgrad, 18. oktobra. (ZNU) Današnja »Tribuna« piše pod naslovom »Dogodki na Koroškem«. Predsednik deželne vlade v Ljubljani dr. Brejce je bil sprejet ob pol 10. uri pri ministrskem predsedniku, kateremu je poročal o dogodkih in

razpoloženju v Sloveniji, ki je nastalo vsled plebiscita na Koroškem. Danes bo sprejeta tudi delegacija iz Slovenije, ki bo izročila ministrskemu predsedniku spomenico o željah Slovencev v coni A.

Zmaga krščanske misli.

Pri volitvah v narodno skupščino avstrijske republike 18. oktobra t. l. so dobili veliko večino krščanski socialci, socialni demokrati pa, ki so od prevrata dalje imeli v rokah usodo Avstrije, se bodo zdaj morali zadovoljiti z drugim mestom.

Po dogovoru bodo krščanski socialci s tem dobili v roke tudi vso državno upravo. Volivni boj je bil izredno ljut, ker je napol boljševiska »Volkswehr«, današnja avstrijska armada, krščansko socialne shode razbijala, zborovalce dejansko napadala in jih skušala celo z mitraljezi ustrahovati. Tem častnejša je zmaga, ki kateri so pripomogle tudi ženske, ki imajo v sosednji republiki volivno pravico. Tudi velik del delavstva, da ne govorimo o ubogem srednjem inteligentu, je socialni demokraciji obrnil hrbet. Tudi Dunaj se je vrnil k Luegerjevimi tradicijam.

Avstriji so bili socialnodemokratske vlade temeljito siti. Na Dunaju je rastlo bogastvo židov, verižnikov in navijačev cen, ki so socialnodemokratske močotece imeli v rokah in spravljali v svoj žep zvišane plače, katero je dobivalo od časa do časa delavstvo. Srednja inteligenca je morebiti še najbolj stradala, zlasti ko so socialni demokrati iz mržnje do »belega režima« zaprli dunajski trg ogrskemu žitu in sadju. Vsi sloji brez izjeme pa so si želeli javnega reda in miru, ker so se naveličali večnih strajkov, pouličnega terorja in divjanja komunističnih gard. Sploh so socialni demokratje pokazali, da znajo izvrstno razdirati, ustvarjati pa nič.

Seveda, gospodarske razmere avstrijske republike so vsled splošno-svetovnih dogodkov tako brezupne, da je bila naloga socialnih demokratov, ki so vzeli po prevratu v roke državno krmilo, izvanredno težka. Kar je prišlo v volivnem boju najkrajše niso vladali nič boljše nego poljubne »buržujske« stranke, metali so pa okoli sebe bobneče fraze iz socialističnega programata, katerega so v boju z dejanskimi razmerami korak za korakom morali zatajevati.

Prišel je tisti moment, ko so se mase morale odločiti ali za komunizem ali zopet za krščanski socializem. Komunizem je 18. t. m. s socialno demokracijo vred doživel poraz, priboril si ni niti enega mandata! Namenje, da ljudstvo tudi obljubam Lenina, novih opred več ne verjame. Ljudje hočejo dela, kruha in miru, ne pa zlatih gradov, ki jih rišejo v zrak bolni možgani ruskih »socialistov«. Ljudstvo se je odločilo za krščanski socializem, ki je svoj čas Dunaj povzdignil na stopnjo svetovnega mesta z najmojnejšo socialno komunalno politiko.

Veliko vlogo je igralo v tem boju tudi vprašanje šole. Naučni minister Glöckel je izpremenil šolo v politično areno, kjer so otrokom dajali za domačo nalogo opisovanje socialnodemokratskega programa. Vero so iz šole izgnali, krščanski nauk zamenili z moralo razrednega boja, sovraštva in uživanja materialnih dobrin na zemlji. Ljudstvo je izprevidelo, da to vede v popolno pogubo. Zakaj ljudstvo si danes želi duševnega preporoda sredi obče podivjanosti in ta preporod se more izvršiti samo s pomočjo krščanstva, ki ima globoke korenine v ljudskih srcih.

Tudi pri nas se bo boj vršil okoli tega načela.

Končni razcep v nemški socialni demokraciji.

Te dni je zboroval v Halle kongres neodvisnih socialnih demokratov na Nemškem. Navzoči so bili tudi Rusi Zinovjev in Lozovski za boljševice in Martov za menševike. Borba, ki se je tu vršila za III. internacionalo in proti njej, je bila skrajno vroča; zborovanje je bilo viharo in vsak hip na tem, da se spremeni v divji pretep. Govorniki za in proti niso izbirali besed in strastno zagovarjali vsak svojo stvar. Hilferding je imenoval Zinovjeva pustolovca in šarlatana, očital moskovski internacionali hinavščino in najodločnejše odklonil njene pogoje.

Za njim je govoril menševik Martov, čegar govor je bil ena sama strašna obtožba boljševištva. Opisoval je boljševiški teror, moritve v masah, obsodbe in pregonstvo. Tako boljševice ne postopajo samo s protirevolucionarji, ampak tudi s socialnimi revolucionarji in menševiki. Matere trgajo od družin in vlačijo v ječe kot talce! Delavcem je prepovedano, da bi v sovjetu volili moze, katerim zaupajo. Štrajki in strokovne zahteve se najstrožje kaznujejo. »Bojim se«, je rekel Martov, »da bodo morali moji politični tovariši v Rusiji za vsako besedo, ki jo tu govorim, strahovito trpeti. Apelujeemo na proletarijat celega sveta, da se bori proti kapitalizmu, da pa tudi osvobodi ubogi ruski proletarijat tega strašnega terorja!«

Med Martovim govorom so boljševiški levičarji divjali in hrumeli. Za njim je govoril Lozovski, ki je slavil boljševice in blatil amsterdamsko internacionalo. Desnica Lozovskemu ni dala dalje govoriti. Sejo so odgodili na naslednji dan.

Po večdnevni viharini razpravi se je 16. oktobra končno vršilo glasovanje o pristopu tretji internacionali. Z 237 proti 156 glasovom so sklenili, da pristopijo moskovski internacionali temeljem znanih pogojev. Večina je nato pozvala manj-

šino, naj se odstrani z zborovanja, ker ne spada več v stranko. Ko je manjšina odšla, se je večina konstituirala kot komunistična stranka in si izvolila za predsednika osrednjega odbora Däumiga in Adolfa Hoffmanna. Manjšina je odšla v drug lokal in tam nadaljevala zborovanje.

Določbe o uvozu in izvozu denarja.

Da se izogne neprijetnostim tako za potnike same, kakor tudi za organe državnih oblasti, ki so poklicani, da nadzorujejo izvoz zlata, srebra in zdrave valute iz naše kraljevine, in da se potniki obvarujejo očitne škode, je potrebno, da so potniki natančno obveščeni, kaj in v koliki množini zdrave valute morejo vzeti seboj pri odpotovanju iz naše države. V to svrhu je generalni inspektorat ministrstva financ pod štev. IBr. 22.257 od 23. septembra 1920 objavil pregled, iz katerega je razvidno, kaj in katera množina valut se more vzeti seboj pri odpotovanju iz naše države ter kaj in katere valute so za uvoz v našo državo zabranjene.

Iz naše države se v inozemstvo ne smejo izvažati:

I. Zlato in zlati novci (naredba ministra financ A. Br. 1295 od 16. decembra 1918).

II. Kovinasti srebrni novci (naredba ministra financ I. Br. 10.515 od 22. marca 1920, I. Br. 2736 od 3. oktobra 1919).

III. Francoski franki v znesku nad 1000 frankov;

Angleški funti v znesku nad 30 funtov; Ameriški dolarji v znesku nad 1000 dolarjev;

Švicarski franki v znesku nad 600 frankov (odlok ministrskega sveta I. Br. 3074 od 12. novembra 1919).

IV. Grške drahme v znesku nad 700 drahem;

Italijanske lire v znesku nad 1200 lir (odlok ministrskega sveta I. Br. 4034 od 27. decembra 1919).

V. Nemške marke v znesku nad 2000 mark;

Romunski lei v znesku nad 2000 lejev; Češkoslovaške krone v znesku nad 2000 češkoslovaških kron (naredba finančnega ministra I. Br. 19.934 od 19. julija 1920).

VI. Dinarji v znesku nad 1000 dinarjev v novčanicah Narodne banke ali kronskodinarskih novčanicah (naredba finančnega ministra I. Br. 20.814 od 16. avgusta 1920). VII. Kronske novčnice Avstro-ogrskih banke, kolkovane v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev (odlok ministrskega sveta I. Br. 3762 od 8. decembra 1919).

V primerih pod III. in IV., ako potnik nosi seboj različne valute, katerih izvoz je prepovedan, njihova skupna vrednost ne sme prekoračiti vsote 1000 franoskih frankov.

V primeru pod VI. se znesek 1000 dinarjev ne vračunava v vsoto zdrave valute, ki jo sme vsak potnik izvažati iz naše države (odloki ministrskega sveta I. Br. 3074 od 12. novembra 1919, I. Br. 4034 od 27. decembra 1919, I. Br. 19.934 od 19. julija 1920).

V kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev je prepovedan uvoz:

Avstro-ogrskih in bolgarskih novčanic v znesku nad 1000 kron ali levov. Prepoved uvoza novčanic Avstro-ogrskih banke velja za vse vrste teh novčanic (žigosane ali nežigosane, kolkovane ali neolkovane).

Pristaši kralja Nikolaja — obupali.

LDU Belgrad, 18. oktobra. (ZNU) »Politika« javlja iz Podgorice: Ostanke vojske bivšega kralja Nikolaja, ki so jih formirali v Italiji in ki so se udeležili zadnjih vpadov Albancev na naše ozemlje, so se te dni z italijansko ladjo vrnili v Gaeto. Častniki te vojske so izjavili pred odhodom, da ne bodo več poizkušali s puško v roki reševati črnogorskega vprašanja, ker je to nezmisljeno. Menijo, da bi bilo več uspeha, če bi se vprašanje poiz-

kusilo rešiti diplomatskim potom obenem z jadranskim vprašanjem.

TRGOVINSKA POGODBA MED JUGOSLAVIJO IN ČEŠKO.

LDU Praga, 18. oktobra. (CTU) Jugoslovenski minister Popović, ki je te dni dospel semkaj, se je sporazumel z zastopniki češkoslovaške vlade z ozirom na posamezne točke kompenzacijske pogodbe, glede katerih se meseca julija v Belgradu ni doseglo popolno sporazumljenje. Kompenzacijska pogodba med Češkoslovaško in Jugoslavijo se sedaj v nekaj dneh podpisuje. Tako bosta s podpisom te pogodbe pokazali obe dve državi, da ju ne vežejo samo trdne vezi skupne politike, ampak da hočeta biti tudi zvezani po smernicah enake trgovinske politike.

NAŠI DIPLOMATI SE POSVETUJEJO.

LDU Belgrad, 18. oktobra. (ZNU) V zunanjem ministrstvu sta se posvetovala včeraj dopoldne ministrski predsednik dr. Vesnić in zunanji minister dr. Trumbić. Naši delegati odidejo iz Belgrada jutri ali najkasneje v sredo zvečer. Z italijanskimi delegati se sestanejo v Benetkah.

V VARSTVO PROTI KUGLI.

LDU Belgrad, 18. oktobra. (ZNU) Ministrstvo za narodno zdravje je v svrhu preprečenja kuge poslalo na mejo pri Reki nekoliko zdravniškega osebja in sanitetnega materiala.

NOVA TOVARNA ZA SLADKOR.

LDU Belgrad, 18. oktobra. (ZNU) Nekaj belgijskih in francoskih kapitalistov bo z glavnic 30 milijonov dinarjev postavilo v Dubrovici veliko tvornico za sladkor. Ista družba bo ustanovila tudi poljedelsko šolo v Žabarinu.

BOLJŠEVIŠKI SOCIALISTI.

LDU Bruselj, 17. okt. (Wolff) Zveza bruselskih socialnih demokratov je izrazila svoje mnenje o vprašanju, ali naj se socialisti še nadalje udeležujejo pri vladi. Van der Velde je izjavil, da se o tem vprašanju ne more razpravljati, dokler ni vojaška služba okrajšana na šest mesecev in dokler ni zagotovljena pravica za stavko v polnem obsegu.

Vlada izreka sama sebi zaupanje.

Belgrad, 18. oktobra. (Uradno.) Pariški »Temps« od 12. oktobra t. l. piše, da se vrši v Srbiji več kot 50 odstotkov vseh skupščin, ki so naperjene proti belgrajskemu režimu, ki ne uživa nobenega narodnega zaupanja. Presbiero je pooblaščen izjaviti, da je ta vest neresnična in tendenciozna. V Srbiji in v ostalih pokrajinah kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev se res vrše zborovanja, ki pa niso naperjena proti vladi in režimu, ampak razpravljajo o kandidaturah narodnih poslancev za ustavotvorno skupščino, v katero bodo volitve 28. novembra t. l. Današnja vlada je sestavljena iz vseh političnih skupin in uživa zaupanje ljudstva, poslancev in krone.

Politične novice.

+ Protić kandidira v Požeži. Srbska radikalna stranka je sklenila, da bo nositelj njene kandidatne liste v požeškem volivnem okrožju Stojan Protić.

+ Premogovna stiska v Nemčiji. Radi velikih dobav Franciji, na katere obvezuje Nemčijo mirovna pogodba, je zašla nemška industrija v veliko stisko. Premoga čimdalje bolj nedostajajo in so doslej ogasili že 6 plavžev. Nasprotno se pa v Franciji zaloge premoga tako kopičijo, da ne vedo več kam z njim. Tako ima pariška plinarna nakopičenega že 900.000 ton premoga.

+ Nemški večinski socialisti za socializacijo. Na strankinem kongresu nemških večinskih socialistov, ki se je te dni vršil v Kasselu, je rekel Herman Müller v svojem zaključnem govoru: V vprašanju socializacije premoga, železa in jekla se

mora izvršiti polno delo. Socialna demokracija ve, da goji inozemstvo pomisleke proti socializaciji, toda socializacija je potrebna, da se med premogovnimi delavci doseže veselje do dela. Tudi gozdovi se morajo socializirati.

+ **Zarota proti boljševikom.** Kodanjski list »Berlingske-Tidende« poroča iz Helsingfors: Ruska »Bojevaja Pravda« poroča, da je boljševiška izredna preiskovalna komisija v Sibiriji odkrila razsežno protiboljševiško organizacijo. V zvezi s tem odkritjem so zaprli nad tisoč oseb. Večina teh so častniki bivše Kolčakovove in Semenove vojske. Budjenny, ki so mu bili boljševiki vzeli povelstvo nad kozaki, organizira sedaj vojsko proti boljševikom.

+ **Smrt socialnodemokratskega voditelja.** 19. oktobra je v Teplicah po kratki bolezni umrl voditelj nemške socialne demokracije na Češkoslovaškem, Jožef Beliger.

Dnevne novice.

— **Kapitalisti se objemajo.** »Jugoslavija« z dne 17. t. m. in včerajšnji »Slov. Narod« iskreno pozdravljata ustanovitev nove delniške zavarovalne družbe »Dunav« »narodne« zavarovalnice v Zagrebu, kateri želita vsestranski uspeh in procvit. Med člani ravnateljstva in nadzorništva citamo imena: Leo Kronfeld, Adolf Wurm in Kamilo Raabe. Ker je g. Kamilo Raabe glavni ravnatelj avstrijske zavarovalnice »Donau« na Dunaju in ker je nova »narodna« zavarovalnica obdržala ime »Dunav«, znane židovske zavarovalnice, bi bilo jako zanimivo pojasniti, kdo ima največ deležev. Tako se torej ustanavljajo in priporočajo nove zavarovalne družbe in tako se rešuje naše narodno gospodarstvo! Ali bomo res večno služili nemško-židovskemu kapitalu? Našo vladu pa pozivljamo, da takim podjetjem ne da koncesije, ker ne moremo trpeti, da bi se pod krinko narodnosti skrival nemško-židovski kapital.

— **Umrli je Marija Dokler,** posestnica v Podrečju pri Domžalah. N. v m. p.!

— **Vagón petroleja zgorel** je na postaji v Podsusedu pri Zagrebu.

— **Na nemški tehniki v Pragi** se je vpisalo za tekoče polletje okroglo 2000 slušateljev.

— **Oče ustrelil zapeljivca svoje hčere.** Te dni je pobegnila 21 letna Marija Mayerhauser, hči trgovca v Reichenhultu, z 32 letnim oženim trgovcem Steinbergerjem iz Augsburga. Odpeljala sta se v Monakovo. Tam ju je dohitel dekletov oče v nekem pensionu. Ne da bi izpregovoril besedo, je oče potegnil revolver in Steinbergerja ustrelil. Nato je dal sam poklicati policijo, izpovedal svoje dejanje in se dal odvesti v zapor.

— **Kočijski zastor** vreden 1000 kron je bil ukraden Ivanu Zabukovcu v Ložu št. 21 od kočije, katera je stala pod odprtim podstrešjem pri hlevu.

— **Prepovedan ribolov.** Ker so lovili s prosto roko in na trnek ribe v Bodoveljski grapi in povzročili najemniku ribolova Francu Dolencu iz Stare Loke št. 15 do 1200 kron škodo in je zato v navedeni grapi ribolov za daljšo dobo popolnoma uničen, se bo moralo več oseb iz Bodovelj, Sv. Ožbalta, S. Petrovega hriba in iz Devnice zagovarjati pred sodiščem.

— **Na zagoneten način je bil ukraden** Mlekarski zadrugi v Šmarju voz.

— **Vtihatopil se je 11. oktobra med 15. in 16. uro** neznani rokovanec v hišo posestnika Franca Rebolja na Selu štev. 11 pri Grosupljem in je iz nezaklenjene hiše odnesel črn suknjič, 2 telovnika, srebrno verižico s križastim tolarjem, par moških črnih čevljev in 400—500 K denarja. Rebolj je oškodovan za približno 3000 kron.

— **Tatvina v hotelu sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru.** Oblasti iščejo l. 1899 rojeno Veber Marijo, bivšo služkinjo v hotelu sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru, ker je osumljena, da je ukradla 9000 K vredno srebrno jedilno orodje.

— **Pretep v Kovorju.** Na vrtu Ivana Alijančiča v Kovorju je bila nedavno veselica. Okolu 11. ure ponoči so prišli v Kovor France Škrjanc s Seničnega št. 10, Jožef Švab z Zg. Vetrna št. 7 in France Mali z Golnika št. 14. Ko so prišli do hiše Jožefa Kristana, sta prišla mimo France Štancer in France Cviren, katera sta kričala: »Auf baks!« Da se Štancarju in Cvirnu izogneta, je stopil Škrjanc na desno stran ceste, Švab in Mali pa na levo stran. Ko sta Švab in Mali napravila še par korakov, je Škrjanc zakričal: »Francelj, pomagaj!« Švab in Mali sta se nato obrnila in videla, da je ležal Škrjanc na tleh, na njem je pa čepel Štancer in ga obdelaval z nožem. Ob tej priliki je bil poškodovan tudi Fr. Cviren, delavec s Pristave. Škrjanc je dobil 5, Cviren pa 3 rane. Oba sta bila po izjavi g. dr. Haubina iz Tržiča smrtno nevarno poškodovana. Štancerja so orožniki aretirali.

— **Ukraden panj.** Posestniku Mihaelu Fendelu v Britofu je bil ukraden iz čebelnjaka na vrtu panj medu s čebelami vred, vreden 500 kron. Čebelarjev sin Martin je v tisti noči zapazil pri čebelnaku ob luninem svitu dva moška, ki sta zbežala, ko sta ga zapazila. Oče in sin sta tatova zasledovala, toda izgubila sta brez sledu. Prazen panj brez pokrova in strdi ter kup še živih čebel so našli blizu vasi Britof na bregu reke Kokre.

— **Nesreča na Barju.** Dne 15. t. m. se je peljal 53 letni oženjeni posestnik Jakob Škufca iz Loga št. 51 po šoto na Barje. Med potjo so se mu splašili konji. Škufca je skočil z voza in si zlomil levo nogo. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

— **Okradeni revež.** V stanovanje občinskega reveža Valentina Koširja v Spodnjem Bitnju je bilo vlomljeno in so mu tatovi odnesli obleko in celo avtomatično »muziko«. Revež je oškodovan za 2030 kron. Vlom se je izvršil, ko je bil občinski revež Košir dva dni od doma odsoten.

— **Stari tat zopet kaznovan.** Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bil že enajstkrat predkaznovani Jakob Kastelic obsojen na dva meseca strogega zapora, ker je sredi meseca septembra letos ukradel v Stari vasi cizo vredno 350 kron.

— **Pobegli kaznencl.** Iz zaporov v Celju je pobegnil delavec Rupert Maks. Dalje je pobegnil kaznjenelec Ivan Matevčič iz Pleterjev na Dravskem polju. Matevčič je 164 cm visok, močan, podolgastega obraza, zdrave barve, rujavih las in obrvi, sivih oči, dobrih zob; na desnici tetoviran orel in napis 1911. — Iz St. Vida nad Valdekom je iz zaporov pobegnil Andrej Oprešnik, doma iz St. Vida nad Valdekom. — S posestva grofa Maram v Bistrici nad Limbušem je pobegnil od dela kaznjenelec moške kaznilnice v Mariboru Ivan Vrtinik. — Iz zaporov okrajnega sodišča v Pilberku sta pobegnila tatova Jakob Zupanc in Ferdinand Wieser.

Somišljeniki! Somišljenice SLS!

Volilni odbor S. L. S. za Ljubljano

v nedeljo 24. oktobra 1920

VOLIVNI SHOD

somišljenikov in somišljenice S. L. S. za Ljubljano.

Dnevni red:

1. Političen položaj.
2. Slučajnosti.

Shod se bo pričel točno ob pol 11. uri dopoldne.

Vstop na shod bo dovoljen le proti vstopnicam, katere bodo delili naši somišljeniki in somišljenice pri svojih krajevnih odborih. V tajništvu S. L. S. za Ljubljano, Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje, se bodo dobile vstopnice za shod vsak dan od 8.—12. opoldne in zvečer od 7.—9., v nedeljo dne 24. t. m. pa od 8.—10. dopoldne.

Vsi naši somišljeniki in somišljenice naj si preskrbe vstopnice.

Častna dolžnost velevala vsakemu našemu somišljeniku in somišljenici:

V nedeljo dne 24. oktobra 1920 ob pol 11. uri v veliko dvorano Unional!

Volivni odbor S. L. S. v Ljubljani.

Socialni vestnik.

Socialna šola v Rimu. Na dan sv. Frančiška, 4. oktobra, je bila otvorjena v Rimu socialna šola, ki jo je ustanovilo katoliško ljudsko društvo »Centro nazionale di cultura«. V primeri s socialnimi težaji drugod je »Scuola sociale« stalna naprava z rednim poukom. Med 160 oglašeniimi dijaki so izbrali elito — 60 mladeničev. Na zavodu poučujejo odlični strokovnjaki. Ta nova šola, ki je dalekosežna institucija italijanskih katoličanov, naj bi zbudila enako vneto tudi po drugih katoliških deželah. Švicarski katoličani imajo v Luzernu podobno šolo za ženstvo.

Ljubljanske novice.

Iz Somišljeniki in somišljenice SLS. šentjakobskega okraja se vabijo v četrtek, dne 21. oktobra ob pol 8. uri zvečer v prostore šentjakobskega prosvetnega društva. Ker gre za velevažne zadeve, pridite vsi! Predsednik.

Iz »Zarjanom!« Vabim vse gg. starešine in bivše redne člane »Zarje« na sestanek v sredo, 20. t. m., točno ob 8. uri zvečer v gostilni Bole, Kršnikova ulica št. 5. Vabljeni so tudi starešine »Danice«. — Skuk.

Iz Umrl je dne 17. oktobra t. l. nadstražnik Ivan Tičar. Služil je čez 25 let v tukajšnjem zboru varnostne straže. Pogreb danes, dne 19. okt. t. l., ob 16. uri iz hiše Hrenova ulica štev. 3.

Iz Tatvina v mestni ubožnici. Mestnemu ubožcu Maksu Winterju je bila v mestni ubožnici ponoči ukradena obleka vredna 1600 kron. Tatvine je bil osumljen mestni ubožec Leopold Schleibach, ki se je zlagal, da je nosil ukradeno obleko nekemu dobrotniku, ki mu je dajal jesti, toda končno je pripoznal svojo laž in povedal, da je ukradene reči prodal nekemu vojaku. Schleibach je v zaporu zelo zadovoljen, ker ima boljšo hrano, kakor jo je imel v mestni ubožnici in mu ne manjka kruha.

Iz Velika tatvina. Gostilničarki Mariji Debevc na Bregu štev. 20 je bilo ukradeno iz njene spalnice obleke v vrednosti 13.500 kron, njeni natakariči Franciški Bizjak pa obleke v skupni vrednosti 5350 kron.

Zbor zaupnikov S. L. S.

se vrši v ponedeljek dne 25. okt. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o političnem položaju. Poroča dr. Korošec.

2. Naš volivni program. Poroča dr. Gosar.

3. Naše gospodarske naloge. Poroča poslanec Brodar.

4. Sklepanje o kandidatih za volitve v ustavotvorno skupščino.

Pozivljamo vse zaupnike, ki dobe v prihodnjih dneh pismena vabila, da se tega velevažnega zbora zanesljivo vdeležijo.

Načelstvo SLS.

Razne novice.

r Maksim Gorkij Leninu. Pariški list »Victorie« prinaša pismo, ki ga je meseca marca t. l. pisal Leninu znani ruski pisatelj Maksim Gorkij. Gorkij grenko obtožuje sovjetsko vladu, da je dala zopet zapreti celo vrsto učenjakov in zahteva takojšnjo varstva za učenjake. Potem nadaljuje: »Odločno protestiram proti temu postopanju, ki ubija možgane našega, duševno že tako revnega ljudstva. Vem, da mi boste kakor navadno ugovarjali: »Kdor ni z nami, je proti nam« in »Nevtralni ljudje so nevarni.« Pretežna večina znanstvenikov je nevtralna in objektivna kakor znanost sama, to so nepolitični ljudje. Večinoma so starčki, so bolni: ječa jih bo umorila, kajti lakota jih je že dovolj oslabil. Vladimir Iljič (Lenin!), jaz stopam na njihovo stran in mi je ljube, da pridem v ječo, nego da bi molče postal sokriv na moriji najboljše inteligence. »Rdeči« so pravtako sovražniki ljudstva kakor »beli«. Osebnost mi je brez-pogojno ljubša, da me zatirajo »beli«, kajti jaz nisem več sodrug »rdečih«. Upam, da ste me razumeli, Maksim Gorkij.« — Maksim Gorkij se je bil že enkrat odrekel boljševikom, a se jim je kasneje zopet pridružil. Sedaj se je menda le končno veljavno »izpreobrnil«.

r Discipliniranje dela na Nemškem. V nemškem državnem zboru je predložil — kakor se da posneti iz berlinskih dnevnikov — obrtni minister dr. Scholz podrobno izdelan načrt o discipliniranju dela ter seznamu delavskih sil. Zagovorniki in stvaritelji tega predloga trdijo, da se more Nemška rešiti preteče katastrofe samo s tem, ako se nemudoma prične doba discipliniranega dela ter dokazujejo, da disciplinirano delo ni mogoče brez delavskega imenika. 400.000 nezaposlenih nemških delavcev, ki dobivajo danes državno podporo, imajo biti registrirani, da bodo tvorili predvoj velike nemške armade obrtnih delavcev. Strojne organizacije in socialisti nimajo kaj prida veselja nad to vladno namero. »Börsen Zeitung« je napisal te dni, da je država posegla že po vseh davčnih virih, pa da Nemčiji še zmeraj grozi gospodarska katastrofa; zato morajo biti vsi možje in žene mobilizirani na delo in se morajo oprijeti dela, da bi se domovina zopet dvignila. Obdelanje močvirnatih krajev, zgradba prekopov in cest, sezidava delavskih hiš za rudarje spada k nalogam, ki so predlagane za polke nabranih delavcev. Poleg berlinskih brzojavk je navedeni načrt v zvezi z vladnim predlogom glede socializiranja premogovnikov.

r »Boljša« družba v hotelih. Na kongresu kavarnarjev v Pragi je državni hotelski instruktor Kovarik opisal, kako se obnaša takomenovana »boljša« družba v hotelih (delavsko ljudstvo ne hodi po hotelih). Rekel je: Le malo je gostov, ki se v hotelu obnašajo tako, kakor zahtevata red in dostojnost. Mnogi gosti so tako ljubezni, da po kosilu obuti ležejo na divan. Z oblačili, baržunastimi namiznimi prti, svilenimi zavesami na vratih in oknih si brišejo čevlje, v namizne prtice ali svilene zaveske brišejo peresa. Steno ob postelji porablajo gosti kot pljuvalnik ali

žepni robec. Kako je včasih po stranišču ni mogoče niti govoriti. Koliko posedača, podlog, pepelnikov, obrisač in električnih žarnic »pomotoma« izgine v prtljago gostov, se javnosti niti ne sanja. — »Boljša« družba!

r Kriza svetovnega gospodarstva. Londonski listi poročajo: Kriza svetovnega gospodarstva bo nastopila prej, kakor je pričakovalo. Ena največjih tvornic odpovedala delo več tisoč delavcem, ker je dobila v poslednji dobi nobenih naročil več. Rečena tvornica je v zvezi z »Union Steel Corporation«, ki je eno izmed največjih podjetij na svetu ter se navede okoliščina smatra za začetek velike spodarske krize. Neprestani mezdni spori in nemiri v gospodarskih odnosih, kakor tudi z nasiljem uprizorjene stavke med boljševiške zahteve revolucijske socializacije — vse to je vzrok, da se blizu dne do dne katastrofalna kriza svetovnega gospodarstva, za katero bo privedla velika brezposelnost. Za vse to naj se delavci zahvalijo svojim voditeljem.

r Pogromi na Slovaškem. V poslednjem času se je v več krajih na Slovaškem pojavilo silno sovraštvo proti židom. Oravski župniji v vasi Istebno je prišlo do pogroma, pri katerem je našel smrt eden ni nepriljubljeni žid. Tudi židje v Novem mestu nad Vagom nimajo že od dne 18. t. m. miru ponoči. Noben žid se ne upa nočnih urah na ulico, ker je bilo že 12 židov napadenih ter več ali manj ranjenih. Vzrok protizidovskega gibanja so delovni politični, deloma gospodarski. Vlada je potrebno ukrenila, da bi se pogromi ponavljali. »Bilo bi tudi treba potrditi ukrepi, da bi se odpravili vzroki, ki povzročajo gnev slovaškega ljudstva, in ti so strani slovaških židov« — je pripomnil »Čeh«.

r Dragoceno sv. pismo. V Londonu prodaja bar. Zouche sloveče »mazarinovo« sv. pismo. Ta znamenitost sodi med prave knjige, ki jih je Guttenberg, izumitelj tiskarskega pisalnika, med leti 1453—1455. Našel jo je De Bur v knjižnici kardinala Mazarina in je pravi bibliofiliški klad. Izvod, ki je zdaj v Londonu na prodaj, je poškodovan in mu že manjka nekaj listov. Ali v kljub temu ima velika vrednost. Pred devetimi leti se je prodalo za nepoškodovani izvod 5800 angleških funtov, t. j. 1.450.000 kron naših lute. Drugi na pergamentu je bil prodan za 50.000 dolarjev.

r Mati in otrok. Češkoameriški pripovedujejo pretresljivo dogodbo o ženski materi, ki je izmed več tisoč otrok svojega otroka spoznala, ki ga je bila bila ko drobno detece v stari domovini, ki ga videla trinajst let. Ta mati, ki je čaka, kako globoko tiči obrazek otroka materinem srcu, je Ana Hanačikova. New Salem v Pensilvaniji. Trinajst let star deček je ostal na Češkem, ko je mati odšla v Ameriko. Po preteku 13 let so ga sorodniki poslali za materjo. Deček je prišel v New York v juliju t. l. na pismu Rochambeau. V imeniku prišel pa so njegovo ime tako popačili, da ni njemu ni bilo mogoče najti priimka Hanačik. Mati je večkrat prišla iz Pensilvanije v New York, pa so ji vselej tako povedali, da deček tega imena ni prišel. Navsezadnje je mati ubrala druge strune. Prejela je uradnike, da bi ji dovolili, ogledati otroka, v katerem so bili mladi prišli dokler se niso prijavili njih sorodniki. Uradniki so dvomili, da bi bila imela pravičarstvo, pa so vendarle privolili. Ko je mati stopila v dvorano, polno otrok, ni trajalo dolgo, pa je pokazala mlado dečka in ga pristrčno stisnila k sebi. Nadeni uradniki so dečka izprašali in uvideli, da je to v istini mladi Hanačik. Materino srce je po dolgi dobi 13 let spoznalo svojega otroka. Še isti dan se vsa srečna mati odpeljala z dečkom domov.

Narodno gledališče.

Opera:

Torek, 19. oktobra: »Od bajke bajke.« B.
Sreda, 20. oktobra: »Rigoletto.« C.
Četrtek, 21. okt.: »Hofmannove povetke.« B.
Petek, 22. okt.: »Faust.« A.
Sobota, 23. okt.: »Lepa Vida.« E.
Nedelja, 24. oktobra: »Od bajke bajke.« Izven.
Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprto.

Drama:

Torek, 19. oktober: Zaprto.
Sreda, 20. okt.: »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski. Izven.
Četrtek, 21. okt.: »Pygmalion.« A.
Petek, 22. okt.: »Anfisa«, uradna predstava. Izven.
Sobota, 23. okt.: »Ljubimkanje.« D.
Nedelja, 24. okt.: »Pohujšanje v dolini Šentflorjanski. Izven.
Ponedeljek, 25. okt.: »Ljubimkanje.«

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.